

Arviointikertomuksen vastine

Henkilöstöhallinnon järjestelmä

Palkka- ja henkilöstöhallinnon käyttöönottoprojekti on aloitettu vuoden 2021 maaliskuussa. Projektinjohto on Mico Botnialla. Projektin eteneminen on viivästynyt järjestelmien jatkotarkennustarpeiden vuoksi. Jatkoaikataulu ei ole tarkentunut kesään 2021 mennessä.

Perusturvalautakunnan budjetointi

Sosiaali- ja terveydenhuollon talousarvion tekeminen on erittäin haasteellista erityisesti siitä syystä, että kunnalla itsellään on erittäin rajallinen mahdollisuus vaikuttaa palveluiden järjestämiseen.

Vuosi 2020 sinällään oli erittäin poikkeuksellinen, mikä näyttäytyi myös sosiaali- ja terveydenhuollon talouden osalta.

Kunta ei vuonna 2021 ja siitä eteenpäin laadi sosiaali- ja terveydenhuollon talousarviota.

Oppilaskohtaiset menot

Syyslukukaudella 2020 kuntaan on palkattu koronatuella ylimääräinen opinto-ohjaaja. Opinto-ohjauksesta on maksettu koronatuella myös toiselle yläkoulun opettajalle. Näiden lisäksi yläkouluun on palkattu yksi oma resurssiopettaja ja alakouluihin yksi yhteinen resurssiopettaja. Tukiopetusta on annettu enemmän ja siirretty maksettavaksi koronatuella.

Erityisryhmien liikunta

Liikuntaneuvonnan toimintamalli on valmistelussa. Soveltavaa liikuntaa on tarjolla alakouluikäisille, senioreille ja erityisryhmille kunnan sekä seurojen ja potilasjärjestöjen toteuttamana.

Hankkeet

Hankerahoitus on yleistyvä mahdollisuus saada rahoitusta kunnan tarpeelliseen kehittämiseen.

Yksittäinen lautakunta päättää hankerahoituksen hakemisesta, mutta on huomioitava, että rahoituksen avulla tehdyt kohteet lisäävät pysyvästi muiden lautakuntien huolto- ja kunnossapitotehtäviä.

Perehdytys

Toimielinten päätöksenteosta vastaa toimielimen esittelijä, puheenjohtaja ja päätöksenteossa mukana olevat luottamushenkilöt. Perehdytys kunnallisen organisaation toimintaan ja päätöksentekomenettelyihin on tärkeää niin luottamushenkilöille kuin viranhaltijoillekin. Viime valtuustokauden alussa järjestettiin yleisiä koulutuksia kaikille luottamushenkilöille ja erillisiä koulutuksia lautakunnille sekä puheenjohtajille ja esittelijöille. Tässä viime mainitussa koulutuksessa käytiin läpi paitsi puheenjohtajan ja esittelijän tehtäviä, myös hallintosäännön kirjauksia lautakuntien yleisistä tehtävistä ja toimivallasta.

Viranhaltijoiden vaihtuessa kesken valtuustokauden voi yksittäisten viranhaltijoiden perehdyttäminen jäädä puutteelliseksi, erityisesti jos viran aiempi haltija ei ole perehdyttämässä seuraajaansa. Laihian kunta on hakenut Kevan työelämän kehittämisrahaa kunnanhallituksen päätöksen 26.4.2021 § 91 mukaisesti. Tähän kehittämishankehakemukseen on sisällytetty verkko-oppimisympäristön hankkiminen, joka mahdollistaisi muun muassa ajasta ja paikasta riippumattoman perehdytyskoulutuksen sekä luottamushenkilöille että viranhaltijoille. Keva on tehnyt päätöksen hankerahoituksesta.

Toimintatapa

Tilivuoden 2020 arviointikertomuksessa tarkastuslautakunta toteaa, että teknisellä osastolla on onnistuttu luotumaan toimintamalli, jossa siiloajattelun sijaan ajatellaan koko kuntaa yhtenä kokonaisuutena.

Koko kuntaa yhtenä kokonaisuutena huomioivaa toimintamallia ei teknisellä osastolla koeta kovinkaan uutena tapana toimia. Tekninen osasto, kuten muutkin tukipalveluja tuottavat osastot, on jo vuosikausia avustanut muita osastoja tarpeen ja resurssien puitteissa. Aikaisempiin vuosiin verrattuna on osastojen välistä yhteistyötä pyritty edelleen kehittämään systemaattisesti lisäämällä tiedonkulkua hallintokuntien välillä, sekä sopimalla asioita hyvissä ajoin etukäteen. Tämä on välttämättömyyksiä jo osin alimitoitettujen resurssienkin vuoksi.

Myös päätöksenteossa tulisi eri lautakuntien huomioida tukipalvelujen, kuten laitoshuolto, kiinteistöhoito, jätehuolto jne., resurssien rajallisuus. Tukipalveluiden huomiotta jättäminen päätöksentekovaiheessa aiheuttaa monasti ylimääräisiä ongelmia niukkojen henkilöstöresurssien käytössä. Huomioon ottamisen puute heijastuu myös yleensä kuntalaisille tarjottavien palvelujen laadussa, sekä aiheuttaa helposti eri hallintokuntien ja lautakuntien välisiä hankkauksia.

Poissaolot

Aiemmin mainitussa kehittämishankkeessa on myös valmennusosio esimiehille ennakoivaan työkykyjohtamiseen. Kunnassa on myös valmisteltu aktiivisen tuen mallin päivitystä sekä sairauspoissaolo-ohjeistusta. Näitä molempia asiakirjoja on työstetty esimiesten ja työterveyshuollon kanssa. Tavoitteena on rakentaa kuntaan soveltuvat toimintamallit strategiseen työkyky- ja työurajohtamiseen, johon koko organisaatio sitoutuu.

Talous

Kunnanhallitus on päättänyt lukuisista toimenpiteistä talouden tasapainottamiseksi. Osa toimenpiteistä on kyetty toteuttamaan ja osa toimenpiteistä on jäänyt toteuttamatta lautakuntien päätösten sekä AVI:n linjausten myötä. Useiden toimenpiteiden valmistelua ja toteuttamista jatketaan edelleen.

Kunnan toimintakatteen eli nettomenojen kasvu on ollut kuluneen valtuustokauden aikana keskimäärin noin + 1,3 % vuodessa. Kuluneella vuosikymmenellä vastaava luku on reilut 3 % ja koko 2000-luvun osalta reilut 4,5 %. Menojen maltillisella kehitykselläkään ei ole kyetty kääntämään taaseen alijäämää ylijäämäksi verorahoituksen riittämättömyyden takia. Yhden vuoden mittavat valtionosuuden korotukset eivät korvaa vuodesta 2012 lähtien toteutettuja valtionosuusleikkauksia sekä –muutoksia.

Talousarvion sisäisenä tekijänä korostuu edelleen sosiaali- ja terveydenhuollon kulujen kehitys. Vuoden 2020 nettomenojen kasvu, eli noin 1,3 M€, koostui käytännössä kokonaan SoTe-kulujen kasvusta. Kun SoTe-kulujen osuus kunnan nettomenoista on noin 62 %, muille toimialoille muodostuu kohtuuttoman raskas taakka menojen leikkauspaineen myötä.

Kunnan talousarvion mukaisena tavoitteena on alijäämän kattaminen vuoden 2021 loppuun mennessä.